

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่าเมื่อพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มิได้บัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้จำหน่ายขายตรงเรื่องอายุเอาไว้ ทำให้ผู้เยาว์เป็นบุคคลที่ยังมิได้บรรลุนิติภาวะ ซึ่งมีสถานะนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นผู้ห่อนความสามารถ ขาดวิจารณญาณดังเช่นวิญญูชนทั่วไป ซึ่งต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง หรือแม้จะบรรลุนิติภาวะแล้วแต่ยังคงเป็นนักศึกษาไม่มีรายได้เป็นของตนเองเข้ามาสมัครเพื่อดำเนินธุรกิจขายตรงเป็นจำนวนมาก โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ซึ่งการสมัครเป็นผู้จำหน่ายอิสระนั้นเป็นการทำนิติกรรมอย่างหนึ่งผู้เยาว์ต้องได้รับยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมเสียก่อน เมื่อไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมนิติกรรมการสมัคร การซื้อสินค้า ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ผู้เยาว์เสียไปย่อมตกเป็นโมฆียกรรม หมายความว่า การดำเนินธุรกิจต่างๆเพื่อประกอบธุรกิจขายตรงยังคงสมบูรณ์ใช้บังคับได้ตามกฎหมายจนกว่าผู้แทนโดยชอบธรรมจะมาบอกล้าง ซึ่งกว่าผู้แทนโดยชอบธรรมจะทำการบอกล้างนิติกรรมที่เป็นโมฆียะแสดงว่าความสูญเสียความเสียหายของผู้เยาว์ย่อมเกิดขึ้นแล้วและความเสียหายที่เกิดขึ้นมีจำนวนที่สูง

ประเด็นที่สองเรื่องการกำหนดคุณสมบัติผู้จำหน่ายอิสระในธุรกิจขายตรงเรื่องอาชีพจากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงมิได้บัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้จำหน่ายขายตรงเรื่องอาชีพเอาไว้ ทำให้บางวิชาชีพที่ประชาชนต้องพึ่งพาอาศัย หรือการทำงานของอาชีพเหล่านั้นจะเป็นคุณหรือโทษต่อประชาชน โดยทั่วไป ก็ควรอย่างยิ่งที่จะต้องถูกห้ามในการเข้าสมัครเป็นสมาชิกธุรกิจขายตรง อันได้แก่ อาชีพครูอาจารย์ และแพทย์ เนื่องจากทั้งสองอาชีพนี้จะต้องมีการให้คุณให้โทษแก่ประชาชนครูอาจารย์อาศัยช่องทางดังกล่าวในการบังคับหรือโน้มน้าว จนนักเรียน นักศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง จนต้องยินยอมเข้าร่วมรับฟังหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกธุรกิจขายตรง เนื่องจากความเกรงใจหรือความกลัวว่าบุตรของตนจะไม่ได้รับความสะดวกในการเรียนหรือไม่ได้รับคะแนนที่ดี ก็ต้องทำให้ต้องทำการยินยอมโดยปริยายเช่นกัน ต่อมาในวิชาชีพแพทย์นั้นก็เช่นกัน เป็นวิชาชีพที่ให้คุณให้โทษแก่ประชาชนได้ แต่วิชาชีพแพทย์นี้มีความน่าเชื่อถือกว่า

อาชีพใดๆ เกี่ยวกับเรื่องการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพและความงาม ยิ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเองเป็นอย่างมาก ซึ่งหากแพทย์ได้ใช้ช่องทางที่ตนเองเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านดังกล่าว โน้มน้าวให้คนไข้ ผู้เข้ารับการรักษา หรือแม้กระทั่งการได้รับฟัง รับชมผ่านสื่อต่างๆ ก็ทำให้เพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ตนมากขึ้น ซึ่งในระยะหลังปรากฏเห็นแพทย์ได้เข้าร่วมธุรกิจขายตรงมากขึ้น และมีการโฆษณาผ่านสื่อมากขึ้น และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพจึงต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องจริยธรรมของวิชาชีพครูอาจารย์หรือแพทย์มาบังคับใช้ตามกฎหมายว่าดังกล่าวนี้มีได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าการประกอบธุรกิจขายตรงให้แก่ผู้ที่มารับบริการถือว่าเป็นความผิดวินัยหรือไม่ จึงต้องมีการตีความ วินิจฉัย วิเคราะห์ว่าการที่ครูอาจารย์หรือแพทย์ประกอบธุรกิจขายตรงถือว่าเป็นผิดวินัยหรือไม่ ทำให้มีขั้นตอนหลายขั้นตอน ใช้ระยะเวลานาน อีกทั้งบทลงโทษสำหรับผู้วิชาชีพตามกฎหมายเฉพาะนั้น ไม่มีบทลงโทษเยียวยาความเสียหายชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด

ประเด็นที่สามเรื่องการกำหนดบทลงโทษผู้วิจัยศึกษาพบว่า เมื่อมีการบัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้จำหน่ายอิสระในธุรกิจขายตรงไว้ชัดเจนแล้วควรที่จะมีการบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษเอาไว้เพื่อลงโทษผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงที่รับสมัครผู้จำหน่ายอิสระโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือสหรัฐอเมริกา มีบทลงโทษปรับในอัตราที่สูงและมีการเพิกถอนใบอนุญาตจากการประกอบธุรกิจขายตรงอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยเสนอแนะว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ควรมีบทบัญญัติเนื้อหาสาระเพิ่มเติมให้ชัดเจนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จำหน่ายอิสระในธุรกิจขายตรงไม่ว่าจะเป็นเรื่องอายุหรืออาชีพไว้ เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลที่เข้ามาดำเนินธุรกิจขายตรงและผู้บริโภคอีกทางหนึ่งตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่มุ่งเน้นคุ้มครองผู้บริโภคเป็นหลักและเห็นควรมีการกำหนดบทลงโทษปรับในอัตราที่สูงและมีการเพิกถอนใบอนุญาตไม่ให้ประกอบธุรกิจขายตรงหากมีการฝ่าฝืน เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงมีความเกรงกลัวต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและทำให้บทบัญญัติดังกล่าวสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

คุณสมบัติการเป็นผู้จำหน่ายอิสระในการประกอบธุรกิจขายตรงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้จะเข้ามาสมัครเป็นผู้จำหน่ายอิสระไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกหลอกลวงจากผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือผู้จำหน่ายอิสระคนอื่นๆ ที่หวังให้ผู้เยาว์หรือนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการ

มีรายได้เป็นของตนเองมาสมัครเป็นผู้จำหน่ายอิสระในสายงานของตนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ รวมทั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งหากวิชาชีพบางประเภทที่มีเกียรติมีความน่าเชื่อถือความใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมากจะถูกจำกัดห้ามเป็นผู้จำหน่ายอิสระอันได้แก่ อาชีพครูอาจารย์และแพทย์ เพื่อคุ้มครองผู้ที่มาใช้บริการไม่ให้ตกเป็นเหยื่อในการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ถูกบังคับหรือชักชวนให้ซื้อสินค้าหรือบริการหรือเข้าสมัครเป็นผู้จำหน่ายอิสระ

ผู้ศึกษาเห็นควรมีกาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 โดยแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องคุณสมบัติผู้จำหน่ายอิสระเรื่องอายุและอาชีพและบทลงโทษ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. ...

มาตรา... ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงรับสมาชิกที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้จำหน่ายอิสระ

- 1) ผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 20 ปีซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- 2) นักเรียน นักศึกษาเต็มเวลา
- 3) ครูอาจารย์และแพทย์

มาตรา...กรณีผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงรับสมัครผู้จำหน่ายอิสระอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายต้องถูกปรับตั้งแต่.....

กรณีร้ายแรงหรือเป็นการกระทำความผิดซ้ำอีกจะถูกปรับตั้งแต่..... และถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจ